

# מסכת סנהדרין

## פרק ד

א. אֶחָד דִּינֵי מָמוֹנוֹת וְאֶחָד דִּינֵי נַפְשׁוֹת, בְּדִרְיָשָׁה וּבַחֲקִירָה, שְׁנֵאָמַר (ויקרא כד) מִשְׁפָּט אֶחָד יִהְיֶה לָכֶם. מֵה בֵּין דִּינֵי מָמוֹנוֹת לְדִינֵי נַפְשׁוֹת. דִּינֵי מָמוֹנוֹת בְּשִׁלְשָׁה, וְדִינֵי נַפְשׁוֹת בְּעֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה. דִּינֵי מָמוֹנוֹת פּוֹתֵחִין בֵּין לְזָכוֹת בֵּין לְחוּבָה, וְדִינֵי נַפְשׁוֹת פּוֹתֵחִין לְזָכוֹת וְאִין פּוֹתֵחִין לְחוּבָה. דִּינֵי מָמוֹנוֹת מֵטִין עַל פִּי אֶחָד בֵּין לְזָכוֹת בֵּין לְחוּבָה, וְדִינֵי נַפְשׁוֹת מֵטִין עַל פִּי אֶחָד לְזָכוֹת וְעַל פִּי שְׁנַיִם לְחוּבָה. דִּינֵי מָמוֹנוֹת מִחְזִירִין בֵּין לְזָכוֹת בֵּין לְחוּבָה, דִּינֵי נַפְשׁוֹת מִחְזִירִין לְזָכוֹת וְאִין מִחְזִירִין לְחוּבָה. דִּינֵי מָמוֹנוֹת הַכֹּל מְלַמְּדִין זְכוֹת וְחוּבָה, דִּינֵי נַפְשׁוֹת הַכֹּל מְלַמְּדִין זְכוֹת וְחוּבָה, דִּינֵי מָמוֹנוֹת הַמְּלַמְּדִין חוּבָה. דִּינֵי מָמוֹנוֹת הַמְּלַמְּדִין זְכוֹת וְהַמְּלַמְּדִין זְכוֹת מְלַמְּדִין חוּבָה, דִּינֵי נַפְשׁוֹת הַמְּלַמְּדִין חוּבָה מְלַמְּדִין זְכוֹת, אֲבָל הַמְּלַמְּדִין זְכוֹת אִין יָכוֹל לְחַזֵּר וּלְלַמֵּד חוּבָה. דִּינֵי מָמוֹנוֹת דְּנִין בְּיוֹם וְגוֹמְרִין בְּלֵילָה, דִּינֵי נַפְשׁוֹת דְּנִין בְּיוֹם וְגוֹמְרִין בְּיוֹם. דִּינֵי מָמוֹנוֹת גּוֹמְרִין בּוֹ בְּיוֹם בֵּין לְזָכוֹת בֵּין לְחוּבָה, דִּינֵי נַפְשׁוֹת גּוֹמְרִין בּוֹ בְּיוֹם לְזָכוֹת

וביום שלאחריו לחובה, לפיכך אין דנין לא בערב שבת ולא בערב יום טוב:

**ב.** דיני הטמאות והטהרות מתחילין מן הגדול, דיני נפשות מתחילין מן הצד. הכל פשרין לדון דיני ממונות ואין הכל פשרין לדון דיני נפשות, אלא כהנים, לויים, וישראלים המשיאין לפהנה:

**ג.** סנהדרין היתה פחצי גרן עגלה, כדי שיהו רואין זה את זה. ושני סופרי הדינין עומדין לפניהם, אחד מימין ואחד משמאל, וכותבין דברי המזכין ודברי המחיבין. רבי יהודה אומר, שלשה, אחד כותב דברי המזכין, ואחד כותב דברי המחיבין, והשלישי כותב דברי המזכין ודברי המחיבין:

**ד.** ושלש שורות של תלמידי חכמים יושבין לפניהם, כל אחד ואחד מכיר את מקומו. היו צריכין לסמוך, סומכין מן הראשונה. אחד מן השניה בא לו לראשונה ואחד מן השלישית בא לו לשניה, ובוררין להן עוד אחד מן הקהל ומושיבין אותו בשלישית. ולא היה יושב במקומו של ראשון, אלא יושב במקום הראוי לו:

**ה.** כיצד מאימין את העדים על עדי נפשות, היו מכניסין אותן ומאימין עליהן. שמא תאמרו מאמד, ומשמועה, עד מפי עד ומפי אדם נאמן שמענו, או שמא אי אתם יודעין שסופנו לבדק אתכם

בְּדַרְיָשָׁה וּבַחֲקִירָה. הָיוּ יוֹדְעִין שֶׁלֹּא כְּדִינִי מְמוֹנוֹת דִּינִי נִפְשׁוֹת. דִּינִי  
מְמוֹנוֹת, אָדָם נוֹתֵן מָמוֹן וּמִתְכַּפֵּר לוֹ. דִּינִי נִפְשׁוֹת, דָּמוֹ וְדָם  
זִרְעִיּוֹתָיו תְּלוּיִין בּוֹ עַד סוֹף הָעוֹלָם, שָׁכַן מְצִינוֹ בְּקִיּוֹן שְׁהֲרַג אֶת  
אָחִיו, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית ד) דִּמֵּי אָחִיךָ צֹעֲקִים, אֵינּוּ אוֹמֵר דָּם אָחִיךָ  
אֵלָּא דִּמֵּי אָחִיךָ, דָּמוֹ וְדָם זִרְעִיּוֹתָיו. דָּבָר אַחֵר, דִּמֵּי אָחִיךָ, שְׁהִיָּה  
דָּמוֹ מִשְׁלָךְ עַל הָעֵצִים וְעַל הָאֲבָנִים. לְפִיכָךְ נִבְרָא אָדָם יְחִידִי,  
לְלִמְדָּה, שֶׁכָּל הַמַּאֲבֵד נֶפֶשׁ אַחַת מִיִּשְׂרָאֵל, מַעֲלָה עָלָיו הַכְּתוּב כָּאֵלוֹ  
אֶבֶד עוֹלָם מָלָא. וְכָל הַמְקַיֵּם נֶפֶשׁ אַחַת מִיִּשְׂרָאֵל, מַעֲלָה עָלָיו  
הַכְּתוּב כָּאֵלוֹ קַיִם עוֹלָם מָלָא. וּמִפְּנֵי שְׁלוֹם הַבְּרִיּוֹת, שֶׁלֹּא יֵאמֹר  
אָדָם לַחֲבֵרוֹ אֲבֹא גָדוֹל מֵאַבִּיךָ. וְשֶׁלֹּא יִהְיֶה מִיָּגִין אוֹמְרִים, הֲרֵבָה  
רְשָׁיוֹת בְּשָׂמַיִם. וְלִהְיִיד גָּדֹלָתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁאָדָם טוֹבֵעַ  
כַּמָּה מִטְבָּעוֹת בְּחוֹתָם אֶחָד וְכֵלֶן דּוֹמִין זֶה לָזֶה, וּמִלָּךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים  
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא טָבֵעַ כָּל אָדָם בְּחוֹתָמוֹ שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן וְאִין  
אֶחָד מֵהֶן דּוֹמָה לַחֲבֵרוֹ. לְפִיכָךְ כָּל אֶחָד וְאֶחָד חַיֵּב לוֹמֵר, בְּשִׁבְלִי  
נִבְרָא הָעוֹלָם. וְשָׂמָּה תֹאמְרוּ מֶה לָּנוּ וְלַצָּרָה הַזֹּאת, וְהֵלֵא כְּכֹר נֶאֱמַר  
(וַיִּקְרָא ה) וְהוּא עַד אוֹ רָאָה אוֹ יָדַע אִם לּוֹא יִגִּיד וְגו'. וְשָׂמָּה  
תֹאמְרוּ מֶה לָּנוּ לַחֲבוֹב בְּדָמוֹ שֶׁל זֶה, וְהֵלֵא כְּכֹר נֶאֱמַר (מִשְׁלִי יא)  
וּבְאֵבֶד רְשָׁעִים רָנָה:

